??? ??????

Γράφει ο ΦΙΛΗΜΩΝ ΚΑΡΑΜΗΤΣΟΣ

Εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ» της Ηπείρου, 30.1.2018: Τις τελευταίες ημέρες διοργανώθηκαν και στη χώρα μας εκδηλώσεις για την Ημέρα Μνήμης των θυμάτων του Ολοκαυτώματος, που έχει οριστεί επισήμως για την 27η Ιανουαρίου σε όλο τον κόσμο με αναφορά στην απελευθέρωση των κρατουμένων του Άουσβιτς το 1945.

Η επισημότητα με την οποία τιμάται πλέον η ημέρα αυτή στη χώρα μας σε ανώτατο πολιτικό και πολιτειακό επίπεδο δείχνει ότι έχουν γίνει σημαντικά βήματα σε θεσμικό επίπεδο ενώ η έναρξη των εργασιών στο Μουσείο Ολοκαυτώματος στη Θεσσαλονίκη που θα γίνει σήμερα από τον Έλληνα πρωθυπουργό και τον Πρόεδρο του Ισραήλ, αποτελεί μία τομή στην προσέγγιση του ολοκαυτώματος στη χώρα μας με διεθνές μάλιστα αποτύπωμα.

Η εκδήλωση στην πόλη μας θα γίνει αύριο Τετάρτη, 31.1.2018, στη σειρά και των εκδηλώσεων που έχουν γίνει τα προηγούμενα χρόνια, όλες υψηλού επιπέδου.

Με αφορμή την Ημέρα Μνήμης επαναφέρω δημόσια πια, ως έχει, μία **"Πρόταση για την ανάπλαση της πλατείας Μαβίλη με ανάδειξη της ιστορικής μνήμης"** που είχα υποβάλλει με επιστολή πριν από δύο χρόνια στη δημοτική αρχή και άλλους παραλήπτες. Στον ενδιάμεσο χρόνο, η ανάπλαση της πλατείας προχώρησε και θεωρείται μέρος των αλλαγών στην πόλη που φέρνουν εξωστρέφεια και τουρισμό. Οι τόποι όμως είναι κάτι παραπάνω από τις συγκυριακές τους χρήσεις. Οι τόποι είναι και όσα τους συνδέουν με τους ανθρώπους κι αυτή η σύνδεση είναι και μπορεί να παραμείνει μέρος της συλλογικής μνήμης.

κ. Δήμαρχε,

Οι αλλαγές που έχουν επέλθει στην πλατεία Μαβίλη οι οποίες έφεραν και την αύξηση του δημόσιου χώρου, καθώς και η προαναγγελθείσα πρόθεση της δημοτικής αρχής να προχωρήσει στην ανάπλασή της, αποτελεί, πιστεύω μία ευκαιρία για την ανάδειξη και της ιστορικής μνήμης που έχει ως επίκεντρο την περιοχή αυτήν της πόλης μας.

Η πλατεία Μαβίλη αποτελεί τον τόπο συγκέντρωσης στις 25 Μαρτίου 1944, 1850 Γιαννιωτών Εβραίων, οι οποίοι και οδηγήθηκαν στα ναζιστικά στρατόπεδα συγκέντρωσης για να εξοντωθούν στη συντριπτική τους πλειοψηφία. Πρόκειται για ένα έγκλημα πολέμου, μία γενοκτονία για την πόλη μας, ενταγμένη στο πλαίσιο της γενοκτονίας των Εβραίων της Ευρώπης από τους Ναζί.

Η πρότασή μου είναι να αναδειχθεί με κάθε εύλογο τρόπο, καλλιτεχνικά και επιστημονικά τεκμηριωμένο, αυτή η πτυχή της τραγικής ιστορίας της πόλης, έτσι ώστε η πλατεία Μαβίλη να αποτελέσει ένα τοπόσημο των Ιωαννίνων διεθνούς ακτινοβολίας, που θα φέρει και θα αναδεικνύει ως προσφορά ιστορικής γνώσης

Phoca PDF

στις σύγχρονες γενιές, τη συλλογική μνήμη της πόλης.

Στις μέρες μας, καταγράφεται διεθνώς η εμπειρία ανάδειξης τέτοιων ιστορικών γεγονότων που καθορίζουν τη διαδρομή μέσα στο χρόνο ενός τόπου. Η ανάθεση σε εξειδικευμένους μελετητές ή και ένας διεθνής διαγωνισμός, θα μπορούσαν να προσφέρουν προτάσεις προς αυτήν την κατεύθυνση. Επισυνάπτω, ενδεικτικά και τη σχετική είδηση για τις μικρές πλάκες μνήμης που τοποθετούνται σε σχολείο της Θεσσαλονίκης για να θυμίζουν τα ονόματα των μαθητών που χάθηκαν στα στρατόπεδα συγκέντρωσης.

Στην περίπτωση των Ιωαννίνων διαθέτουμε πλέον ιστορική τεκμηρίωση των γεγονότων της 25ης Μαρτίου 1944, σπάνιο και μοναδικό φωτογραφικό υλικό, μαρτυρίες και άλλα τεκμήρια που δίνουν τη δυνατότητα να υπερβούμε τις απλές εικαστικές και μνημειακές αναφορές και να αποτελέσουν τη βάση για μία νέα, σύγχρονη και πρωτότυπη σύνδεση του συγκεκριμένου τόπου της πλατείας Μαβίλη με το δραματικό γεγονός που συντελέστηκε εκεί, με τη χρήση νέων μέσων και μορφών (πχ εγκαταστάσεις – Installations, ψηφιακά μέσα και τεχνολογία, δικτύωση με μουσεία της πόλης, διασύνδεση με την πολεοδομική και κοινωνική ιστορία της γύρω περιοχής κ.α.)

Η πόλη των Ιωαννίνων, νωρίτερα από πολλές άλλες ελληνικές πόλεις τίμησε με ξεχωριστό μνημείο τη μνήμη των Γιαννιωτών Εβραίων που χάθηκαν. Τα τελευταία χρόνια, δε, ο Δήμος Ιωαννιτών πρωτοστατεί σε εκδηλώσεις μνήμης με διεθνή απήχηση. Πιστεύω ότι είναι καιρός να προχωρήσει ένα βήμα πιο μπροστά και να αναδείξει ακόμα περισσότερο τα ιστορικά γεγονότα που αποτέλεσαν μέρος του μεγαλύτερου εγκλήματος της ανθρωπότητας, του «Ολοκαυτώματος» και να συνδέσει τον συγκεκριμένο τόπο με τη ζώσα εμπειρία των κατοίκων της πόλης μας και των επισκεπτών της.

Επιπλέον, παρά την πρόοδο που έχει συντελεστεί με την επιστημονική έρευνα και τις δημόσιες εκδηλώσεις μνήμης, ο Δήμος Ιωαννιτών δεν διαθέτει ένα ολοκληρωμένο αρχείο για τη γιαννιωτοεβραϊκή κοινότητα και ειδικά για το γεγονός του εκτοπισμού της από τους Ναζί, αρχείο που να μπορεί να εκφράζεται μέσα από μία συνοπτική έκδοση, ένα ψηφιακό αρχείο ή άλλα μέσα και μορφές. Προς αυτήν την κατεύθυνση, μία συνεργασία του Δήμου και του Τμήματος Ιστορίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, θα μπορούσε να αποφέρει σύντομα καρπούς.

Αρχή αυτής της «διαδρομής μνήμης», θα μπορούσε να είναι η ανάδειξη της πλατείας Μαβίλη μεταξύ των άλλων και ως ιστορικού τόπου, τόπου μαρτυρίου, αλλά και έκφραση της κοινωνικής, συλλογικής μας συνείδησης.

Όταν συνομιλούμε, καλύτερα να μιλάμε με την προσωπική μας ειλικρίνεια.

Έχω την ευκαιρία να ακούω πολύ συχνά τις γνώμες πολλών ανθρώπων, αρκετών τελείως αγνώστων μου. Είναι η δουλειά μου άλλωστε να ακούω τι έχει να πει ο αναγνώστης, ο πολίτης, που αισθάνεται την ανάγκη να μιλήσει σε έναν δημοσιογράφο. Επιδιώκω δε αυτή τη συνομιλία και δεν κλείνομαι στο γραφείο, ακριβώς για να νιώθω το πώς κινείται αυτό που λέμε «κοινή γνώμη».

Phoca PDF

Έχω καλή διάθεση συνήθως και επίσης ενδιαφέρομαι για κάθε νέο άνθρωπο που γνωρίζω, αντιμετωπίζοντάς τον με τον ίδιο σεβασμό που αντιμετωπίζω και όσους έχουν κατακτήσει μέσα στα χρόνια, με την εγκυρότητα και τη γνώση, τον σεβασμό μου. Αναγνωρίζω έτσι όχι απλώς το δικαίωμα του καθενός να εκφράζεται, αλλά κυρίως την ανάγκη του να συνομιλήσει.

Υπάρχουν όμως δύο «αλλά». Το πρώτο είναι ότι πρέπει κι αυτός να σέβεται τον απέναντι. Το δικαίωμα στην έκφραση δεν είναι η ασυδοσία του να επιβάλλεσαι στον άλλο. Αντίθετα, πρέπει να έχεις προετοιμαστεί, ώστε να αναγνωρίζεις κι εσύ που θέλεις να μιλήσεις το πλαίσιο μέσα στο οποίο ο άλλος καλείται να σε ακούσει.

Το δεύτερο είναι ο αυτοπεριορισμός. Νομίζουμε συχνά ότι σκεφτήκαμε κάτι πρωτότυπο, κάτι που πρέπει να ειπωθεί οπωσδήποτε για να μη χάσει ο κόσμος τέτοια σοφία. Όλοι αυτοί πχ που σήμερα θέλουν να «βαφτίσουν» το ακατανόμαστο κράτος δίπλα μας, δεν υποψιάζονται ότι έχουμε κάνει την ίδια κουβέντα από το ’90, το δε κράτος μας την κάνει τουλάχιστον από τις αρχές του 20ου αιώνα.

Συνήθως αυτός που είναι πεπεισμένος ότι έχει βρει την αλήθεια, τη μία και μοναδική αναπαράγει μια κοινοτοπία. Κι όταν συνομιλούμε, καλύτερα να μιλάμε με την προσωπική μας ειλικρίνεια και όχι με τις ευκολίες που ψαρεύουμε από εδώ κι από εκεί.

Πηγή: Εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ» της Ηπείρου, 30.1.2018

Phoca PDF